

No: 192 – Mahreç İşareti

OLTU TAŞI

Tescil Ettiren

OLTU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 16.02.2015 tarih ve 29269 sayılı Resmi Gazetede ilan edilmiştir. 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname' nin 12 nci maddesi gereğince 19.03.2012 tarihinden geçerli olmak üzere tescil edilmiştir.

Değişiklik İlanı:

01.08.2022 tarih ve 130 sayılı Bülten

Tescil No	: 192
Tescil Tarihi	: 27.11.2015
Başvuru No	: C2012/062
Başvuru Tarihi	: 19.03.2012
Coğrafi İşaretin Adı	: Oltu Taşı
Ürün / Ürün Grubu	: Doğal taş / Diğer ürünler
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Oltu Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Osman Yıldız Cad. Merkez Sok. No:9/1 Oltu ERZURUM
Coğrafi Sınır	: Erzurum ili Oltu ilçesi
Kullanım Biçimi	: Oltu Taşı ibareli aşağıda verilen logo ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Oltu Taşı ibareli logo ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Siyah Kehribar olarak da adlandırılan Oltu Taşı, tipik sedimenter teşekkülleridir. Neojen yaşlı birimlerinde 70-80 cm kalınlığında bir maringrozu tabakası içinde azami birkaç cm kalınlığında, birkaç metre yataylık gösteren mercekler halinde bulunmaktadır. Bu tabakalar yer yer çatallanmış ve kırılmışlardır. Marin ve Killerden oluşan, filik karakterindeki merceklerin, şiddetli tektonizmaya maruz kalıp kıvrımlaşarak kırıldığı tahmin edilmektedir. Oltu Taşı çıkarmak için açılan galeriler içerisinde birçok bitki ve ağaç fosillerine de rastlanır.

Oltu Taşının az da olsa damarlı olması nedeniyle tamamen pürüzsüz bir görünümü yoktur. Oltu Taşına elle temas halinde kadifemsi bir dokunuş hissi verir. Ayrıca zımpara kâğıdına sürüldüğünde kahverengi toz bırakır. Kolaylıkla çatlayıp kırılmaz ve uzun süre dayanıklıdır.

Fiziksel Özellikleri

Oltu Taşı'nın en dikkat çekici özelliği yer kabuğundan çıkarıldığında çok yumuşak, hava ile temas ettirilmediği sürece bu yumuşaklığını muhafaza edip, hava ile temas ettiğinde sertleşen, zengin, kompakt bir maddedir. Bu özelliklerinden dolayı Oltu Taşının işlenmesi kolay, işlendikçe hava ile temas ederek sertleşen, kullandıkça parlayan bir cevherdir. Genellikle siyah, bazen koyu kahverengi, nadiren gri ve yeşilimsi renklerde bulunur. Hava gazında alev çıkarak yanar ve geriye bir miktar kül bırakır. Yanma esnasında aniden soğutulursa camlaşır ve kalıp haline gelir. Sürtünme ile elektriklenir ve hafif cisimleri çeker. Oltu Taşı Mors sertlik cetveline göre 3 sertliğe sahip olup, özgül ağırlığı 1,26 olan bir cins jayettir.

Oltu Taşı'nın parlatılmış bir kesitinin mikroskop altında yapılan incelemesinde; Linyit, Kil Plajları, Prit taneleri ve Reçine Emrenyasyonu gözlemlenir.

Oltu Taşı, cevher mikroskobunda yapılmış olan kimyasal analizinde ise %77,95 karbon içermekte ve kalorifik değeri 8064 k cal/kg'a kadar ulaşmaktadır.

Kimyasal Özellikleri

Kimyasal Formülü	:C
Kristal Sistemi	:Amorf
Sertlik	:3 "Mors sertlik cetveline göre"
Yoğunluk	:1,5 gr/cm ³
Karbon Oranı	:%78

Oltu Taşı'nın kuru esas üzerine yapılan kimyevi analizinde;

C	:77,95
H2	:0,6.72
S	:09
Kül	:03
Uçucu Madde	:Bocmer'e göre %45,35;A.S.T.M.ye göre %51,37
Rutubet	:2,18
Kalori	:8064 k cal/kg
Özgül Ağırlığı	:D:1,26 "Jayet"

Üretim Metodu:

Galeri denilen küçük ocaklardan insan emeği ile güçlükle çıkarılan Oltu Taşı, ustalar tarafından teneke ölçeği veya kilo ile satın alınır. Satın alınan taşlar, hava ile temas edip sertleşmemesi için kullanılacağı zamana kadar tekrar toprağa gömülerek sertleşmesi engellenir.

Oltu Taşı yapılacak tespih, takı veya benzer ürün çeşitlerinin büyüklük ve şekillerine göre usta tarafından taşın içindeki yabancı maddeler ve çatlaklar da göz önünde tutularak büyük bir ustalıkla seçilir. Seçilen Oltu Taşı keserle ağaç kütük üzerinde, yaklaşık olarak küçük kare prizma ve dikdörtgen prizma şeklinde kırılır. Kıрма işlemi ustalık gerektiren önemli bir adım olup kırmalarda fazla fire verilmemesine dikkat edilir.

İşlem için kırılan Oltu Taşı daha sonra özel olarak yapılan çelik bıçakla, taşın keskin köşeleri yontularak işlenebilecek duruma getirilir. Kırılan taşlar yapım sırası gelene kadar yine çatlamaması ve hava ile temas etmemesi için bir torba içerisinde nemli olarak toprağa gömülür. Gereklikçe buradan alınan taşlar suda saklanarak teker teker yumuşak haliyle işlenir.

Oltu Taşı'nın kullanıma sunulmadan önceki son aşaması, cilalama (parlatma) aşamasıdır. Oltu Taşını cilalama işleminde aşağıdaki araç ve gereçler kullanılmaktadır.

- Polisaj makinesi: Taşı parlatmak için kullanılan keçeli, elektrik motoru olan makinedir.
- Odun kömürü: Çırtı ağacının yakılmasından elde edilir.
- Tebeşir: Tebeşir toz haline getirilerek cila (parlatma) işleminde kullanılır.
- Yağ: Bazı bitkisel ve hayvansal yağlar, Oltu Taşı'nı cilalama (parlatma) işleminde kullanılır.
- Bez (kumaş): Çuha bezi üzerine yağ, kömür ve tebeşir tozu sürülerek cilalama (parlatma) işleminde kullanılır.

Oltu Taşı'na elde cilalama yapılırken; taş tornadan çıkarılmadan önce bez parçasına yağ, tebeşir tozu ve çırtı odununun kömürü sürülür. Bu bez parçası işlenmiş tanelere sürülerek çark döndürülür ve sürtünmenin etkisiyle Oltu Taşı'na cila (parlatma) işlemi yapılmış olur.

Polisaj makinesi ile yapılan cila (parlatma) işleminde ise; elektrik motorlarına takılan bez parçası ile cilalama işlemi de geliştirilmiştir.

Parlatma işlemi biten Oltu Taşı, hazırlanan tasarıma göre altın, gümüş vb. madenlerle birlikte kullanılarak mamul hale getirilir.

Oltu Taşının elde işlenmesi nedeniyle tespih ve takıdaki görünüşü simetrik yapıya sahiptir. Oltu Taşı tespih tanelerinin ip geçmesi için açılan delikleri simetrik ve keskin kenarlı olur.

Oltu Taşı her türlü tespih, takı ve süs eşyası yapımında kullanılır.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Oltu Taşı, temel özellik ve ayırt edici nitelik olarak hammaddesinin Erzurum ili Oltu ilçesinde çıkarılıyor olmasıdır.

Denetleme:

Denetimler; Oltu Ticaret ve Sanayi Odasının koordinasyonunda ve Oltu Ticaret ve Sanayi Odasından, Atatürk Üniversitesi Oltu Meslek Yüksekokulundan, Oltu Taşını Geliştirme Sanatkârlarını Koruma ve Kalkındırma Derneğinden konuda uzman birer kişinin katılımıyla oluşan denetim mercii tarafından düzenli olarak yılda bir kez, ayrıca şikâyet halinde ve gerekli görülen durumlarda her zaman yapılır.

Oltu Taşı ürünlerin denetimi, Oltu Taşı'nın ayırt edici özellikleri bölümünde ayrıntılı olarak açıklanan özelliklerinin kontrolleri yapılacaktır. Bu amaçla gerektiğinde Oltu Taşı'ndan kesit alınarak damarlı görünümü ve bileşenleri incelenecektir. Ayrıca orijinal ürünlerde coğrafi işaretin kullanımı sağlanacaktır.